Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto
sanna.turpeinen@eduskunta.fi

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston lausuntopyyntö 19.5.2016

LAUSUNTO SISÄISEN TURVALLISUUDEN SELONTEKOON LIITTYEN

Asia

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Suojelupoliisilta lausuntoa sisäisen turvallisuuden selontekoon (VNS 5/2016 vp) liittyen. Teemana lausunnon osalta ovat valtiontalouden kehysten näkökulma sekä lisärahoitukseen liittyvät seikat.

LAUSUNTO

Suojelupoliisi lausuu asiassa kunnioittaen seuraavaa:

Kehykset ja lisärahoitustarpeet Suojelupoliisin osalta

Turvallisuusympäristön viimeaikaiset merkittävät ja osin myös nopeat muutokset vaikuttavat Suojelupoliisissa keskeisesti kaikkiin sen sektoreihin (terrorismin torjunta, sisäinen turvallisuus, laittoman tiedustelun torjunta sekä tiedonkeruu- ja raportointitoiminta), mikä puolestaan asettaa koko viraston toiminnalle erityisiä ja aiempaa suurempia vaatimuksia tulevaisuudessa. Vuonna 2015 ennätyksellisesti kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä sekä Euroopassa tapahtuneet terrori-iskut vaikuttavat merkittävästi Suojelupoliisin resurssitarpeeseen ja toimintaan.

Jotta Suojelupoliisi kykenee suoriutumaan tehtävistään ja ennalta ehkäisemään toimialaansa kuuluvia uhkia muuttuvassa toimintaympäristössä, tulisi viraston resursseja pitkäjänteisesti parantaa. Suojelupoliisi on toistuvasti nostanut esille lisärahoitustarpeen, jotta riittävät resurssit ja vähintäänkin toiminnan nykyinen taso kyetään varmistamaan. Suojelupoliisi on muun muassa aiemmin esittänyt riittävien resurssien turvaamiseen vuosille 2016 - 2020 kahdella miljoonalla eurolla vuosittain kasvava kumulatiivista lisämäärärahaa.

Suojelupoliisille on 5.4.2016 kehyspäätöksessä 2017 - 2020 kohdennettu 2 miljoonan euron vuosittainen lisämääräraha toiminnan turvaamiseksi. Toisaalta poliisitoimelle suunnittelukaudella 2017–2020 kohdennetut säästöt on kehyspäätöksessä jyvitetty myös Suojelupoliisille. Näiden toimenpiteiden yhteisvaikutus merkitsee karkeasti ottaen käytännössä sitä, että viraston perusrahoitus tulee käytännössä pysymään esimerkiksi vuonna 2017 korkeintaan vuoden 2016 tasolla (tässä yhteydessä ei ole huomioitu tietojärjestelmähankkeeseen osoitettua tuottavuusmäärärahaa). Viimeksi Suojelupoliisi on esittänyt

vuoden 2017 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä vuodelle 2017 yhteensä yhden miljoonan euron lisämäärärahaa resurssien turvaamiseen ja toiminnan nykyisen tason varmistamiseen muuttuvassa turvallisuusympäristössä.

Suojelupoliisi on toimintaansa tehostamalla sekä organisaatiotaan ja toimintojaan jatkuvasti kehittämällä pyrkinyt sopeutumaan alenevan kehystason edellyttämiin muutoksiin sekä edellä selostetulla tavalla samalla myös pyrkinyt pitämään esillä resurssiensa turvaamistarvetta. Suojelupoliisi katsoo, etteivät tällä hetkellä tiedossa olevat lisärahoitus- ja säästöpäätökset ole omiaan täyttämään - toimintaympäristön nopeasti jatkuva muutos huomioon ottaen - sen toiminnan turvaamiseen liittyviä tavoitteita. Resurssien riittämättömyys saattaa johtaa alla selostettuihin sopeuttamistoimenpiteisiin.

Lisärahoituksen saamatta jäämisen seuraukset

Toimintaympäristön merkittävät ja osin myös hyvin nopeat muutokset ovat kohdistuneet kaikkien Suojelupoliisin operatiivisten yksiköiden toimintasektoreihin. Tällä hetkellä viraston jokainen operatiivinen yksikkö työskentelee toimintakykynsä äärirajoilla siten, että merkittäviäkin tehtäviä joudutaan priorisoimaan toiselle sijalle vielä kiireellisemmistä tehtävistä johtuen. Suojelupoliisi on viimeisten vuosien aikana jatkuvasti kehittänyt organisaatiotaan ja toimintojaan sekä operatiivisesta että strategisesta näkökulmasta ja toimintaa on tehostettu merkittävästi.

Ottaen huomioon viraston ja sen eri yksiköiden suhteellisen pieni henkilöstömäärä ja jopa yksittäisten henkilöiden vähentämisen aiheuttamat tehtävien hoitamatta jäämiset, resurssien vähentäminen tasaisesti (ns. juustohöylä) jokaisesta yksiköstä tulisi käytännössä johtamaan viraston kokonaissuorituskyvyn merkittävään heikkenemiseen. Eri yksiköiden ja toimintojen välillä on myös työn tehokkuutta lisääviä ja operatiiviselta kannalta elintärkeitä liittymiä, mikä kasvattaa tasaisen resurssivähennyksen vaikutuksia.

Toisena resurssien riittämättömyyden seurauksena voisi käytännössä olla jonkin yksikön yksittäisen toiminnon tai toimintojen alasajo. Riippumatta alas ajettavan toiminnon tehtävistä, kyse tulisi olemaan tämänhetkiseen operatiiviseen ydintoimintaan kuuluvan työn lopettamisesta. Terrorismin torjunnan yksikön osalta yhden toiminnon lopettaminen merkitsisi käytännössä esimerkiksi terrorismin torjuntaan kohdistuvan tiedon vastaanottamisen tai kohdehenkilöihin liittyvän tiedonhankinnan lopettamista. Jo nykyisessä tilanteessa tiedonhankinnan kohdistamista joudutaan merkittävästi priorisoimaan. Vastatiedusteluyksikön osalta yhden toiminnon lopettaminen voisi merkitä esimerkiksi ulkomaisten tiedustelupalveluiden valvonnan lopettamista, mikä nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa olisi erittäin vahingollista kansalliselle turvallisuudelle ja Suomen suvereniteetille. Turvallisuus- ja alueyksikön toiminnon lopetta

minen voisi merkitä esimerkiksi viraston henkilöstön läsnäolon päättymistä tietyssä osassa maata tai ääriliikkeisiin kohdistuvasta ennalta estävästä työstä luopumista. Tiedonkeruu- ja raportointiyksikön toiminnan supistaminen tulisi merkitsemään esimerkiksi kansainvälisen tiedonvaihdon lopettamista joiltain osin tai valtiojohdolle ja valtionhallinnolle toteutettavan raportointitoiminnan lopettamista tai supistamista.

Suojelupoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Antti Pelttari